

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/29/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720205055
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6720205055.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloletú M. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., D. XXXX/XX, t.č. v ústavnej starostlivosti B. Z. F. A. A. - F. F. S. XX, XXX XX A. A., zastúpenej kolíznym opatrovníkom V. D., dieťa rodičov - matky R. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., D. XXXX/XX, t.č. bytom D., R. Q. X, a otca V. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., K. X, t.č. bytom D., R. Q. X, za účasti prokurátora (Okresná prokuratúra Zvolen, Krajská prokuratúra Banská Bystrica), o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen (ďalej aj len „navrhovateľ“) na vyslovenie splnenia podmienok osvojiteľnosti maloletého dieťaťa, o odvolaní prokurátora a navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen, č.k. 18P/38/2020-64 zo dňa 17.02.2021, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že maloletá M. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., D. XXXX/XX, t.č. v ústavnej starostlivosti B. Z. F. A. A. - F. F. S. XX, XXX XX A. A., zastúpenej kolíznym opatrovníkom V. D., je osvojiteľná.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením okresný súd zastavil konanie o návrhu navrhovateľa na vyslovenie osvojiteľnosti maloletej.

1.1 Z jeho dôvodov vyplýva, že vychádzal z ustanovení §101 ods. 1, §102 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z.z. (ďalej v texte aj len „ZR“ alebo „Zákon o rodine“), §38 ods. 1 a §139 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.m.p.“); konštatoval skutkový stav, že predmetom konania je posúdenie návrhu navrhovateľa na zistenie podmienok osvojiteľnosti u maloletej, kedy sa jedná o samostatný typ konania, kedy súd nerozhoduje o osvojení dieťaťa vo vzťahu ku konkrétnym žiadateľom, ale zisťuje, či sú splnené zákonné podmienky pre vyslovenie tzv. osvojiteľnosti dieťaťa. Po splnení podmienok osvojiteľnosti nie je potrebný súhlas rodičov maloletého dieťaťa na osvojenie; podmienky osvojiteľnosti vyplývajú z ustanovenia §102 ods. 1 Zákona o rodine. Rodičia maloletej po dobu najmenej 6 mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloletú, pričom v prejavení záujmu im nebránila závažná prekážka (§102 ods. 1 písm. a/ Zákona o rodine). Posledný osobný kontakt rodičov s maloletou bol dňa 03.03.2020. Maloletá sa narodila matke, ktorá bola v tom čase maloletá a nejavila záujem o osobnú starostlivosť o dieťa. Bezprostredne po narodení dieťaťa dokonca súhlasila s osvojením maloletého dieťaťa. Keďže takýto písomný súhlas neudelil aj otec, ktorý neskôr uznal otcovstvo k maloletej, písomný súhlas len jedného rodiča s osvojením považoval okresný súd v tomto konaní za bezpredmetný. Krátko po narodení maloletej bol podaný návrh na súd na vyslovenie osvojiteľnosti dieťaťa, avšak v rámci konania sa blízka rodina matky aj samotná matka vyjadrili tak, že po úprave najmä bytových pomerov majú záujem o osobnú starostlivosť o dieťa, preto došlo k pozastaveniu sprostredkovania náhradnej rodinnej starostlivosti maloletej a následne k späťvzatiu návrhu na vyslovenie osvojiteľnosti maloletej.

1.2 Až ku dňu rozhodnutia súdu vo veci však bol kontakt biologickej rodiny vo vzťahu k maloletej len sporadický. V roku 2018 došlo ku dobrovoľnému uznaniu otcovstva k maloletej, aj to len výslovne na podnet detského domova, čo potvrdil aj sám otec. Až do tohto okamihu rodičia neprejavili žiaden záujem vo vzťahu k maloletej o určenie otcovstva a zosúladenie právneho stavu so stavom skutočným. Nebola zistená žiadna snaha rodičov o nadviazanie užšieho kontaktu s dcérou v ústave. Podľa ďalších správ detského domova to bola najmä iniciatíva ústavu a príslušných úradov vo vzťahu k rodičom, na podnet ktorých rodičia telefonicky kontaktovali domov za účelom informácie o maloletej, prípadne sa osobne s maloletou stretli. K osobnému stretnutiu došlo 20.02.2018 a následne už len 03.03.2020. Rodičia sami pred súdom deklarovali, že za uplynulé obdobie zanedbali kontakt s maloletou a avizovali záujem do budúcnosti nadviazať rodičovský vzťah s maloletou a zabezpečiť jej aj osobnú starostlivosť v rodinnom prostredí. Pod vplyvom prebiehajúceho konania najmä matka intenzívnejšie telefonovala do detského domova, zaujímal sa o dcéru a o prípadný osobný kontakt. Obaja rodičia zhodne potvrdili, že vyživovaciu povinnosť voči dcére si nijako neplnia napriek jej určeniu súdom, u matky v minimálnej výške a u otca vo výške 50,-Eur; na strane rodičov okresný súd nezistil žiadne ospravedlniteľné dôvody pre neplnenie si vyživovacej povinnosti. Okresný súd uzavrel, že rodičia až do rozhodnutia neprejavili skutočný záujem o maloletú tak, ako to predpokladá zákon.

1.3 Ďalej okresný súd skúmal, či rodičom v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka. Rodičia ako dôvod uvádzali jednak zdravotný stav druhého maloletého dieťaťa R., ktorá má zdravotné problémy s respiračným ochorením - astmu a matka s ňou niekedy aj počas 2 až 3 mesiacov bývala v nemocnici. Okresný súd do istej miery akceptoval okolnosť, že z dôvodu závažného zdravotného stavu maloletého dieťaťa nemá časový priestor intenzívnejšie sa venovať a nadväzovať kontakt s iným dieťaťom v ústavnom zariadení. Na druhej strane však okresný súd konštatoval, že rodičia neuvádzali, že by v období od narodenia a umiestnenia maloletej M. v ústavnom zariadení až do rozhodnutia súdu boli sústavne, či dlhodobo nútení takto riešiť zdravotný stav maloletej R.. Pokiaľ aj matke pobyt v nemocnici s maloletou R. bránil osobne kontaktovať maloletú M. v ústavnom zariadení, nič jej nebránilo byť s ňou v telefonickom kontakte a u otca takáto prekážka zistená nebola - otec uvádzal najmä pracovnú zaneprázdnenosť, keď v doobedňajších hodinách pracoval na dohodu, v poobedňajších hodinách pracoval ako brigádnik a domov chodil približne o 17.00 hod.; počas víkendov návštevy v detskom domove vzhľadom na interné pravidlá rodičom neboli umožnené. Súd prvej inštancie uzavrel, že prejavom skutočného záujmu rodiča nemusí byť len priamy styk rodiča s dieťaťom, ale aj iné konanie rodiča, z ktorého vyplýva, že si rodič k dieťaťu zachováva rodičovský vzťah. Rodičia maloletej M. neuviedli žiaden vážny dôvod, ktorý by im bránil v pravidelnom aspoň telefonickom kontakte s dieťaťom, či formou sociálnej siete cestou profesionálnych rodičov, čo matka krátko pred rozhodnutím súdu aj sporadicky využila. Rodičia nevedeli vysvetliť, prečo kontakt s maloletou v ústavnom zariadení nerealizovali počas prípadného voľna alebo dovolenky; otec síce pracuje v poobedňajších hodinách (brigádnicke), ale ako sám uviedol, ide o nepravidelnú činnosť a nie o dlhodobú a súvislú pracovnú dobu. Okresný súd potom nezistil také okolnosti, ktoré by sústavne a dlhodobo v priebehu 5 rokov bránili rodičom v prejavení skutočného záujmu o dcéru; samotní rodičia skutočnosť, že dcéru zanedbávali, potvrdili. Pokiaľ rodičia poukazovali na súčasnú pandemickú situáciu, okresný súd konštatoval, že táto trvá len od marca 2020 a nezistil, že by v období minimálne od uznania otcovstva v roku 2018 až do rozhodnutia súdu (17.02.2021 - pozn. odvolacieho súdu) sa rodičia správali tak, aby nadviazali a zachovali rodičovské väzby s maloletou M.. Teda okresný súd považoval za splnenú aj hmotnoprávnu podmienku v zmysle §102 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine.

1.4 Okresný súd ďalej konštatoval, že v zmysle §139 in fine C.m.p. skúmal aj okolnosti na strane dieťaťa, vylučujúce splnenie účelu osvojenia. Uvedené okolnosti úzko súvisia aj s pojmom záujem maloletého dieťaťa, ako to má na mysli článok 5 Zákona o rodine, ktorý je považovaný za prvoradé hľadisko, na ktoré súd prihliada pri rozhodovaní vo všetkých veciach o maloletých deťoch, ktoré sa ich týkajú. Účelom osvojenia je predovšetkým vytvorenie vhodného prostredia pre priaznivý vývoj dieťaťa v prípadoch, kedy základný biologický rodičovský vzťah chýba alebo je nefunkčný. Osvojenie predstavuje najdokonalejšie nahradenie biologickej rodiny, jedná sa o náhradnú starostlivosť časovo neobmedzenú, pričom sa nezachováva pôvodný rodičovský vzťah a práva a povinnosti z neho vyplývajúce ani v minimálnom rozsahu, vzniká príbuzenský vzťah aj s príbuznými osvojiteľa. Účel osvojenia sa však sleduje nielen na strane osvojenca, ale aj na strane osvojiteľov, ktorým tento inštitút umožní uspokojenie potreby realizácie rodičovského inštinktu. Aby bol naplnený tento účel osvojenia, je potrebné, aby ani na strane dieťaťa neboli okolnosti, ktoré by vylučovali splnenie tohto účelu. Okolnosti na strane dieťaťa vylučujúce splnenie účelu osvojenia sú v zákone upravené v §23 ods. 2 písm. e) zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele. Týmito okolnosťami zákon ustanovuje 1. preukázateľný nesúhlas dieťaťa s osvojením, ak je dieťa schopné vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť posúdiť dôsledky

osvojenia, 2. zdravotný stav dieťaťa, vyžadujúci osobitnú starostlivosť, poskytovanú výlučne pobytovou formou v zariadení; zdravotný stav dieťaťa sa preukazuje vyjadrením podľa osobitného predpisu, 3. vek dieťaťa blízky veku plnoletosti.

1.5 Vykonaným dokazovaním považoval okresný súd za preukázané, že vek ani zdravotný stav maloletej nie sú prekážkou prípadného osvojenia.

1.6 Ohľadom zisťovania súhlasu dieťaťa s osvojením v zmysle §101 ods. 4 Zákona o rodine, okresný súd uviedol, že názor dieťaťa je považovaný za rozhodujúce hľadisko pri rozhodovaní o veciach, ktoré sa ho týkajú, a to v zmysle článku 5 písm. g) Zákona o rodine, ale aj v zmysle procesných predpisov - §38 C.m.p., ktoré ukladajú súdu povinnosť prihliadať na názor maloletého účastníka konania.

1.7 Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že maloletá v súčasnosti nie je stotožnená so zmenou výchovného prostredia, nech sa to týka akejkoľvek náhradnej osobnej starostlivosti, či už formou pestúnskej starostlivosti a o to viac osvojenia. Názor dieťaťa do budúcnosti môže byť zmenený, avšak nateraz je zrejmé, že maloletá odmieta akékoľvek iné náhradné rodinné prostredie. Preto by bolo v rozpore so záujmom dieťaťa, pokiaľ by súd v tomto konaní vyslovil, že maloletá je osvojiteľná. Hoci maloletá je vo veku, kedy nie celkom rozumovo chápe rozdiel medzi súčasnou formou náhradnej starostlivosti v profesionálnej rodine a inými formami náhradnej starostlivosti (pestúnska starostlivosť, osvojenie), celkom jednoznačne sa vyjadruje tak, že sa s nikým nechce stretávať, opakovane vyjadruje želanie zostať v súčasnej profesionálnej rodine, nechce, aby sa o ňu staral niekto iný, ani pod stromček nechce žiadne darčeky, ani hračky a jej jediným želaním je ostať v súčasnej profesionálnej náhradnej rodine. Nerešpektovanie prania dieťaťa môže znamenať destabilizáciu a ohrozenie ďalšieho, najmä psychického vývoja maloletej. Okresný súd nezdial názor prokuratúry, že všetky tieto skutočnosti bude možné skúmať a vysporiadať sa s nimi až v konaní o osvojenie, prípadne v konaní o predosvojiteľskej starostlivosti, pretože v týchto konaniach sa skúma vzťah ku konkrétnym žiadateľom o osvojenie. Už v konaní o osvojiteľnosti treba citlivo skúmať aj okolnosti na strane dieťaťa, ktoré môžu vylúčiť splnenie účelu osvojenia. Takou okolnosťou je určite aj prejavovaný názor dieťaťa na prípadnú zmenu súčasného prostredia, v ktorom je takmer od narodenia. Pokiaľ na strane dieťaťa nie sú splnené tieto podmienky, je bezpredmetné rozhodovať o jeho osvojiteľnosti.

1.8 Okrem toho okresný súd poukázal na znenie §23 zákona č. 305/2005 Z.z., kedy orgán sociálnoprávnej ochrany detí pri podaní návrhu o splnení podmienok osvojiteľnosti je povinný zisťovať sám okolnosti na strane dieťaťa, vylučujúce splnenie účelu osvojenia s tým, že ak tieto splnené nie sú, tak takýto návrh možné podať nie je. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí všetky skutočnosti, ktoré musia byť splnené pred podaním návrhu o splnení podmienok osvojiteľnosti dieťaťa, zisťuje podľa potreby najmenej raz za 6 mesiacov a bezodkladne po tom, čo zistí splnenie podmienok, a to najneskôr v pracovný deň, ktorý nasleduje po dni, kedy tieto podmienky boli zistené, je povinný podať návrh na súd o splnení podmienok osvojiteľnosti dieťaťa. Z uvedeného vyplýva, že až po splnení všetkých týchto podmienok môže byť podaný opätovný návrh na splnenie podmienok osvojiteľnosti dieťaťa. Bez splnenia všetkých týchto podmienok ani súd nemôže vysloviť osvojiteľnosť maloletého dieťaťa.

1.9 Súd preto uzavrel, že v čase podania návrhu a ani v čase rozhodnutia súdu neboli splnené všetky podmienky pre vyhovieť návrhu navrhovateľa, pretože sú tu okolnosti na strane dieťaťa, ktoré vylučujú splnenie účelu osvojenia. Preto konanie o návrhu navrhovateľa na vyslovenie osvojiteľnosti maloletej zastavil.

1.10 V závere rozhodnutia okresný súd poukázal na to, že nie je vylúčené, aby zo strany rodičov nezačal proces aktívneho zblížovania s dcérou, je však potrebné v tomto citlivo postupovať v súčinnosti s príslušnými orgánmi a domovom detí, vyžaduje to však aktívny prístup rodičov. Rodičia sú pritom schopní riadnej starostlivosti o maloletú, majú vytvorené všetky podmienky pre osobnú starostlivosť o dieťa a pokiaľ ich záujem o osobnú starostlivosť o dcéru je úprimný, nič im nebráni, aby po nadobudnutí zodpovedajúceho rodičovského vzťahu sa ujali riadnej a osobnej starostlivosti o dcéru. Pokiaľ nedôjde k takejto forme náhradnej starostlivosti u maloletej, ktorá by toto vylučovala, nemožno rezignovať na obnovenie starostlivosti o maloletú v biologickej rodine. V súlade s článkami 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa má dieťa právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, na zachovanie svojej totožnosti vrátane mena a rodinných vzťahov v súlade so zákonom. Súd a aj iné inštitúcie a orgány v záujme dieťaťa dbajú o to, aby sa tieto jeho práva naplnili a realizovali. Právo biologických rodičov maloletého dieťaťa musí byť favorizované a v rozhodovacej činnosti súdu musí byť na to braný zreteľ. Túto skutočnosť ústavodarca vyjadril v článku 41 ods. 1 a 4 Ústavy SR tak, že rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona; starostlivosť o deti a ich výchova sú právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Rozhodnutie súdu o náhradnej rodinnej starostlivosti vrátane rozhodovania súdu o osvojiteľnosti dieťaťa by malo vychádzať z uvedeného ústavného rámca bez

ohľadu na presvedčenie o kvalite náhradnej rodinnej starostlivosti o maloleté deti, ktorú súd nemá dôvod spochybňovať (rozhodnutie Ústavného súdu SR IV.ÚS 13/2014).

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie prokurátor, a to podľa §59 C.m.p. v spojení s §2 ods. 1 C.m.p., §355 ods. 2, §357 písm. a), §361 ods. 1, §362 ods. 1 z dôvodov §365 ods. 1 písm. h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“). Predmetom konania v prejednávanej veci je posúdenie splnenia podmienok osvojiteľnosti podľa §102 Zákona o rodine, v tomto konaní sa mala riešiť otázka, či je maloleté dieťa osvojiteľné a či sa na jeho osvojenie vyžaduje súhlas rodičov dieťaťa. So skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, týkajúcimi sa splnenia hmotnoprávnej podmienky podľa §102 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine, sa prokurátor v celom rozsahu stotožnil a toto posúdenie nepovažoval za predmet odvolania.

2.1 Poukázal však na to, že podmienky, ktoré musia byť splnené pre vyslovenie osvojiteľnosti maloletej, sú upravené v hmotnoprávnom ustanovení §102 Zákona o rodine, pričom nesplnenie podmienok osvojiteľnosti v napadnutej veci súd prvej inštancie právne posúdil s odkazom na ustanovenie §101 ods. 4 Zákona o rodine, postupujúc podľa §38 ods. 1 C.m.p. a poslednej vety §139 C.m.p. a ustanovenia §23 ods. 2 písm. e) zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Hlavným argumentom súdu, odôvodňujúcim nesplnenie podmienok osvojiteľnosti a zakladajúcim tak dôvod zastavenia konania, bol nesúhlas maloletej s osvojením, ktorý súd posúdil ako okolnosť na strane dieťaťa, vylučujúcu splnenie účelu osvojenia. Takýto postup považoval prokurátor za nesprávne právne posúdenie podmienok osvojiteľnosti podľa §102 Zákona o rodine, keď nesúhlas maloletej súd vyhodnocoval nad rámec zákonných podmienok podľa uvedeného ustanovenia. Prokurátor vo svojich prednesoch na pojednávaniach opakovane poukazoval na skutočnosť, že maloletá sa od svojho narodenia nepretržite nachádza v ústavnej starostlivosti; jedná sa o ultimatívnu formu náhradnej starostlivosti o maloletých v prípadoch, kedy rodičia maloletých, ale ani iné fyzické osoby z rôznych príčin nemôžu zabezpečovať starostlivosť a výchovu dieťaťa. V. M. je vo veku X rokov a od narodenia vyrastá v ústavnej starostlivosti, vykonávanej profesionálnymi náhradnými rodičmi, ktorí sú zamestnancami ústavného zariadenia; iné výchovné prostredie nepozná, považuje ho za nanajvýš stabilné a nemenné a je úplne pochopiteľné, že odmieta kontakt s inými osobami. Interakcia s budúcimi pestúnmi bola neúspešná už po prvom pokuse a aj v dôsledku postoja biologickej matky maloletá už nemala príležitosť na vytvorenie si bližšieho vzťahu k nej. Ústavné zariadenie sa vo svojich písomne podaných správach obmedzilo na deklaráciu, že na zmene postoja maloletej naďalej pracujú, ale žiadne podrobnosti k tejto aktivite a spôsobu, akým vyvíjajú snahu zmeniť postoj maloletej, neuviedlo.

2.2 Je logické vzhľadom na vek dieťaťa, že maloletá nerozlišuje medzi jednotlivými formami starostlivosti; túto skutočnosť konštatovalo aj ústavné zariadenie i okresný súd. Prokurátor však nesúhlasil so záverom súdu, že tento postoj maloletej ku zmene súčasnej formy náhradnej starostlivosti je určujúcim faktorom pre posúdenie podmienok na vyslovenie osvojiteľnosti.

2.3 Pri rozhodovaní vo veciach maloletých má byť vždy prihliadnuté na záujem dieťaťa; ústavná starostlivosť je krajným riešením, ktorým sa zabezpečuje starostlivosť o maloletých. Záujmom dieťaťa je, aby vyrastalo v takom prostredí, ktoré sa najviac približuje spoločnosťou ponímanému rodinnému prostrediu so všetkými jeho atribútmi, zabezpečujúcimi stabilné, podnetné, láskyplné a zdravé prostredie. Z hľadiska rodinného prostredia dieťaťa je okrem napĺňania jeho psychologických resp. duševných potrieb prihliadať aj na to, že osvojením vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom vzťah ako medzi rodičom a dieťaťom a tým vznikajú aj širšie príbuzenské rodinné väzby a vzťahy. Pri osvojení nemožno opomenúť ani majetkovoprávne aspekty medzi dieťaťom a osvojiteľmi (dedenie, darovanie a pod.). V prípade pretrvávajúcej ústavnej starostlivosti je naplnenie týchto atribútov vylúčené bez ohľadu na to, ako sa jej výkon približuje fungovaniu maloletých v rodinnom prostredí.

2.4 Súhlas dieťaťa s osvojením sa podľa §101 ods.4 Zákona o rodine vyžaduje vtedy, ak je dieťa schopné pochopiť obsah osvojenia. V prípade maloletej M. táto posudzuje iba zmenu výchovného prostredia, konkrétne osôb, ktoré jej aktuálne zabezpečujú starostlivosť a logicky nie je schopná vyhodnocovať formálno-právne posúdenie toho-ktorého inštitútu, ani kedy došlo k jeho zmene. Je síce oprávnené a zákonom aj predpokladané požadovať stanovisko dieťaťa, no táto požiadavka nie je absolútna. Súhlas osvojovaného dieťaťa sa stáva hmotnoprávnou podmienkou osvojenia len vtedy, ak je dieťa schopné posúdiť dosah osvojenia, o čom si súd musí urobiť záver v priebehu konania. Odmietanie opustiť profesionálnu náhradnú rodinu bez ďalšieho nemožno stotožňovať so schopnosťou dieťaťa posúdiť dosah osvojenia.

2.5 Schopnosť dieťaťa posúdiť dosah osvojenia zákon neviaže len na vek dieťaťa, ale aj na jeho reálnu schopnosť zhodnotiť túto zmenu nielen vzhľadom na jeho aktuálnu citovú väzbu k osobám, poskytujúcim mu starostlivosť, ale aj vzhľadom na ďalšie právne dôsledky inštitútu osvojenia. Vo vzťahu

k vyhodnoteniu týchto otázok sa súd prvej inštancie obmedzil na skomentované stručné písomné správy ústavného zariadenia.

2.6 Aj keď výkon ústavnej starostlivosti prostredníctvom profesionálnych náhradných rodičov sa sčasti približuje fungovaniu napr. biologickej rodiny, v konečnom dôsledku sa z právneho hľadiska stále jedná o výkon ústavnej starostlivosti. Účelom a zmyslom konania o osvojiteľnosti je formálno-právne uvoľniť dieťa z ústavnej starostlivosti pre možné konanie o osvojenie, ktoré môže byť začaté v budúcnosti. Konanie o osvojiteľnosti je fakultatívnym konaním a svojou povahou nemá nahrádzať rozsah skúmania zákonných podmienok pre osvojenie tak, ako to urobil súd v prejednávanej veci. Pokiaľ by obsahom konania o osvojiteľnosti malo byť skúmanie podmienok osvojenia, bolo by konanie o osvojiteľnosti obsolentným inštitútom. Súhlas dieťaťa sa v oveľa širšom kontexte bude skúmať v konaní o osvojenie v zmysle §101 ods. 4 Zákona o rodine. Keďže ústavné zariadenie opakovane deklaruje, že s názorom dieťaťa kontinuálne pracuje, nie je vylúčené, že dôjde k zmene postoja maloletej. Jej súhlas s osvojením sa potom bude v oveľa širšom kontexte skúmať v priebehu konania o osvojenie, a to aj v priebehu jej pobytu v starostlivosti budúceho osvojiteľa podľa §103 ods.1 Zákona o rodine, pričom aj tomuto pobytu budú musieť nevyhnutne predchádzať osobné interakcie medzi maloletou a budúcim osvojiteľom. Prihliadanie na súhlas maloletej s osvojením v takom rozsahu, ako to skúmal a posudzoval súd prvej inštancie, presiahlo rámec posudzovania podmienok osvojiteľnosti podľa §102 Zákona o rodine.

2.7 Preto prokurátor navrhol uznesenie okresného súdu odvolaciemu súdu zmeniť, návrhu vyhovieť a vysloviť, že maloletá je osvojiteľná.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie aj navrhovateľ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny D., oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Okresný súd konštatoval, že hmotnoprávnu podmienku v zmysle §102 ods.1 písm. a) Zákona o rodine považuje za splnenú. V zmysle §139 C.m.p. skúmal aj okolnosti na strane dieťaťa, vylučujúce splnenie účelu osvojenia. Skonštatoval, že maloletá chce zostať v profesionálnej náhradnej rodine, pričom nerešpektovanie prania dieťaťa môže znamenať destabilizáciu a ohrozenie ďalšieho, najmä psychického vývoja maloletej. Prejavovaný názor dieťaťa je okolnosťou na strane dieťaťa, ktorá vylučuje splnenie účelu osvojenia.

3.1 Maloletá M. je umiestnená v profesionálnej náhradnej rodine, patriacej pod domov detí. V domove detí sa vykonáva ústavná starostlivosť v domácom prostredí zamestnankyne domova detí, ktorý poskytuje starostlivosť určenému počtu detí. Profesionálna rodina je organizačná súčasť domova detí. Ústavná starostlivosť je formou náhradnej starostlivosti, ktorá dočasne nahrádza osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa. Avšak aj pri zachovaní opodstatnenosti a dôležitosti inštitútu náhradnej rodinnej starostlivosti je osvojenie inštitútu, na základe ktorého vzniká medzi osvojencom a osvojiteľom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Prípadným rozhodnutím súdu o splnení podmienok osvojiteľnosti by nedošlo ku zmene osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, resp. ku okamžitej zmene rodinného prostredia maloletej.

3.2 S prihliadnutím na podanú správu z domova detí, kde je maloletá umiestnená, vykonaný pohovor s maloletou, maloletá nie je vo veku, ktorý by jej umožnil rozoznať rozdiely medzi rôznymi formami náhradnej starostlivosti, ani posúdiť zmysel a účel jednotlivých foriem. Maloleté dieťa v súčasnosti nie je schopné vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť posúdiť dôsledky osvojenia. Preto súd nemôže mať preukázané a ani to nie je možné považovať za okolnosť na strane dieťaťa, vylučujúcu splnenie účelu osvojenia.

3.3 Navrhol odvolaciemu súdu uznesenie okresného súdu zmeniť a určiť, že maloletá je osvojiteľná.

4. Prokurátor vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa sa stotožnil s odvolaním a odvolacím návrhom v celom rozsahu, ktoré dôvody sú obsahovo totožné s jeho vlastnou argumentáciou v odvolaní. Nepovažoval preto za účelné a hospodárne podávať podrobné vyjadrenie k jednotlivým námietkam, uvedeným k odvolaniu navrhovateľa.

5. Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu prokurátora sa stotožnil s odvolaním prokuratúry proti uzneseniu okresného súdu a navrhol odvolaciemu súdu zmeniť uznesenie a vysloviť, že maloletá M. je osvojiteľná.

6. Kolízny opatrovník V. D. ku odvolaniu navrhovateľa a odvolaniu prokurátora uviedol, že sa stotožňuje s uznesením okresného súdu ako aj s výrokom súdu o zastavení konania i s jeho dôvodmi a s obsahom podaných odvolaní sa nestotožnil.

7. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

8. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu ust. §65 a §66 C.m.p. bez nariadenia pojednávania podľa §385 C.s.p. a odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu v zmysle §388 C.s.p. v celom rozsahu zmenil.

9. Podľa §388 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

10. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie prokurátora a navrhovateľa je dôvodné. Prvostupňový súd vykonal v prejednávanej veci dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil úplne a správne, náležite preskúmal rodinné, sociálne pomery účastníkov, vychádzal pri rozhodnutí z výsluchu účastníkov, t.j. rodičov, kolízneho opatrovníka, navrhovateľa i prokurátora, ako aj z listinných dokladov. Z vykonaného dokazovania však dospel k nesprávnym skutkovým záverom a záverom právnym. Krajský súd sa stotožňuje s odvolaním prokurátora i navrhovateľa v celom rozsahu.

11. Civilný mimosporový poriadok ako procesný predpis upravuje osvojenie maloletých detí v ustanoveniach §135 až §153. Konanie vo veciach osvojenia je trojstupňové: konanie o osvojiteľnosti maloletého dieťaťa, o zverení maloletého do predosvojiteľskej starostlivosti a osvojenie. Konanie o osvojiteľnosti upravujú ustanovenia §137 až §142 C.m.p. V zmysle týchto návrh na začatie konania o osvojiteľnosti môže podať zákonný zástupca dieťaťa, u ktorého sú splnené predpoklady na osvojenie podľa predpisov rodinného práva, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo zariadenie, v ktorom je dieťa umiestnené a ak súd zistí, že sú splnené predpoklady na osvojenie podľa predpisov rodinného práva, môže začať konanie aj bez návrhu, ak sa už nezačalo skôr na návrh (§137). Účastníkmi konania o osvojiteľnosti sú navrhovateľ, dieťa a jeho rodičia. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý dosiahol vek 16 rokov, je účastníkom, aj keď nie je zákonným zástupcom dieťaťa. V konaní má spôsobilosť samostatne konať pred súdom; maloletý rodič dieťaťa, ktorý nedosiahol vek 16 rokov, musí byť zastúpený svojím zákonným zástupcom. Rodičia dieťaťa nie sú účastníkmi, ak sú pozbavení rodičovských práv a povinností, ak sú pozbavení spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu, alebo ak nie sú schopní posúdiť dôsledky osvojenia. V týchto prípadoch je účastníkom poručník. Rodičia dieťaťa nie sú účastníkmi ani vtedy, ak dali súhlas na osvojenie dieťaťa vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom (§138 C.m.p.). Súd v konaní môže vypočuť toho, v koho starostlivosti sa dieťa nachádza, alebo štatutárny orgán zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, v ktorom je dieťa umiestnené. Súd v konaní o osvojiteľnosti skúma aj okolnosti na strane dieťaťa vylučujúce splnenie účelu osvojenia (§139). Ak nie sú splnené podmienky osvojiteľnosti, súd konanie zastaví (§140 C.m.p.). O osvojiteľnosti rozhodne súd najneskôr do 3 mesiacov odo dňa začatia konania; túto lehotu možno predĺžiť najviac o 3 mesiace, ak rozhodnutiu súdu bránia vážne dôvody a objektívne príčiny (§141). Ustanovenie §142 C.m.p. umožňuje na návrh rozsudok o osvojiteľnosti zrušiť, ak dôjde ku zmene pomerov. Návrh možno podať len do času, kým nie je dieťa odovzdané na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

12. V prejednávanej veci sa prokurátor aj navrhovateľ odvolali proti uzneseniu okresného súdu v podstate z rovnakých dôvodov, s ktorými sa krajský súd stotožňuje. Zákon o rodine v ustanovení §102 ods.4 (hmotnoprávna podmienka) upravuje len, že o splnení podmienok osvojiteľnosti maloletého dieťaťa, uvedených v ods.1, rozhoduje súd na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany alebo aj bez návrhu; §102 ods.1 uvádza, že na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa, ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak

a) počas najmenej 6 mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

b) počas najmenej 2 mesiacov po narodení dieťaťa neprejavili o dieťa žiaden záujem, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

c) je rodičom žena, ktoré požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom podľa osobitného predpisu a počas najmenej 2 mesiacov po narodení dieťaťa neprejavila o dieťa žiadny záujem, alebo

d) dajú súhlas na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

12.1 Je nepochybné, že právna úprava Zákona o rodine nerozlišuje jednotlivé štádiá konania o osvojení a určuje (len) hmotno-právne podmienky samotného osvojenia. To však nič nemení na tom, že procesný predpis v jednotlivých konaniach osvojenie maloletého (o osvojiteľnosti, o zverení do predosvojiteľskej starostlivosti a osvojení) upravuje tento postup jednoznačne, pričom vyžaduje splnenie hmotnoprávnych podmienok podľa Zákona o rodine.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp.zn. 13P/23/2013 zo dňa 14.11.2013 boli vtedy maloletej matke priznané rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu ku starostlivosti o maloletú R., nar. XX.XX.XXXX z dôvodu, že v čase jej narodenia bola matka maloletá, žila u svojej matky a zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloletú; otcovstvo k R. bolo dobrovoľne uznané V. S., nar. XX.XX.XXXX.

13.1 Dňa XX.XX.XXXX sa v N. D. narodila ešte stále maloletej matke maloletá M.; matka pri narodení dieťaťa uviedla svoje falošné generácie a až neskôr ich príslušníci policajného zboru identifikovali správne. V čase narodenia dieťaťa matka neprejavila záujem dieťa prevziať do svojej osobnej starostlivosti a po pôrode odišla z nemocnice. Dňa 02.03.2015 na príslušnom úrade za prítomnosti svojej matky ako svojej zákonnej zástupkyne vzhľadom na svoju maloletosť dobrovoľne podpísala vyhlásenie o privolení na osvojenie maloletej M.. Uznesením o neodkladnom opatrení Okresného súdu Zvolen sp.zn. 17PPOm/1/2015 zo dňa 05.03.2015, právoplatného 28.03.2015, bola maloletá M. umiestnená do starostlivosti B. Z.. A. A., F. F. a následne aj rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp.zn. 14P/8/2015 zo dňa 26.05.2015, právoplatného 22.07.2015, jej bola nariadená ústavná starostlivosť v B. Z. F. A. A. - F. F. a matke bola uložená povinnosť platiť na výživu maloletej minimálne výživné. V tom čase žila matka v spoločnej domácnosti so svojou matkou a zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloletú R., bola na rodičovskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok a rodinné prídavky. Súhlasila s ústavnou starostlivosťou nad maloletou M., kým si nenájde vlastné bývanie. Biologického otca maloletej M. neoznačila a otcovstvo k maloletej M. určené nebolo. Matka svoje dieťa nekontaktovala, neinformovala sa o ňom, ani nikto z príbuzných nežiadal o informácie o maloletej a ani ju nenavštívil.

13.2 Už dňa 24.04.2015 podal navrhovateľ na Okresný súd Zvolen návrh na vyslovenie splnenia podmienok osvojiteľnosti u maloletej M., ktoré konanie bolo vedené pod sp.zn. 12P/9/2015. Od 03.03.2015 bola maloletá zaradená do prehľadu detí, ktorým treba sprostredkovať náhradnú rodinnú starostlivosť. O maloletú nikto z príbuzných neprejavil záujem, preto bola umiestnená do profesionálnej rodiny, umiestnenie zvládla bez ťažkostí, rýchlo sa v rodine adaptovala a vyvíjala sa primerane svojmu veku, absolvovala povinné očkovania, zdravotný stav má primeraný svojmu veku. Dňa 02.06.2015 prejavil záujem o maloletú brat matky maloletej s tým, že jeho sestra tehotenstvo tajila a on sa o pôrode dozvedel neskôr a následne 03.06.2015 sa stretol s maloletou spolu so svojou matkou, t.j. starou matkou maloletej. Vzhľadom na prejavovaný záujem o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti a ako aj vzhľadom na prejavovaný záujem zo strany matky maloletej pri šetrení pomerov v domácnosti dňa 07.08.2015 s tým, že jej správanie po pôrode maloletej bolo skratové, z dôvodu strachu z utajovaného tehotenstva a aj pôrodu pred rodinou a okolím, navrhovateľ zobral návrh späť a okresný súd konanie uznesením zo dňa 18.09.2015 zastavil. Biologická rodina sa však o maloletú ďalej nezaujímala.

13.3 V roku 2018 došlo k uznaniu otcovstva k maloletej M. V. S., nar. XX.XX.XXXX a následne mu rozsudkom Okresného súdu Zvolen zo dňa 07.05.2019 bolo určené v konaní sp.zn. 8P/4/2019 výživné vo výške 50,-Eur od právoplatnosti rozhodnutia.

13.4 Matka s otcom dieťaťa si túto vyživovaciu povinnosť neplnia; matka bola nezamestnaná, od 12.02.2018 bola dlhodobo práceneschopná, rodina poberala dávku v hmotnej núdzi vo výške 121,90Eur a prídavok na dieťa 24,95Eur mesačne. Otec pracoval na dohodu o pracovnej činnosti ako triedič odpadu s mesačným príjmom približne 600,-Eur. Spoločne sa starajú o ďalšiu spoločnú dcéru R., nar. XX.XX.XXXX, žijú v X-izbovom prenajatom byte, ktorý je primerane zariadený a udržiavaný v čistote a poriadku, za prenájom platia 300,-Eur mesačne. Napriek svojim možnostiam i finančným schopnostiam o maloletú M. neprejavili záujem. Bola im ponúknutá pomoc zo strany V. D. pri podaní žiadosti o pridelenie nájomného bytu nižšieho štandardu, na ktorú nereagovali, ani jeden z rodičov nepožiadala o príspevok na dopravu do E. W. v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z., prostredníctvom navrhovateľa a prostredníctvom príslušného odboru V. D. sa o maloletú nezaujímali telefonicky ani osobne.

13.5 V súvislosti s potrebou súčinnosti rodičov pre nástup maloletej do materskej školy kontaktoval domov detí rodičov v dňoch 29.05.2018, 18.06.2018, 16.07.2018, avšak bezvýsledne.

13.6 M. je od 06.03.2015 umiestnená v profesionálnej náhradnej rodine, patriacej pod príslušné ústavné zariadenie, jej zdravotný stav je dobrý, neprekonala žiadne vážnejšie ochorenie, absolvuje preventívne prehliadky aj očkovania, prijíma všetku stravu primeranú veku, v školskom roku 2020/2021 navštevuje materskú školu v predškolskom ročníku, do kolektívu detí sa začlenila, autoritu pedagógov rešpektuje, je usmievavá, hravá, veselá, priateľská, komunikatívna, hoci častejšie je potrebné opakovať inštrukcie a požiadavky, v neznámom prostredí je nespokojná, svoju vôľu niekedy presadzuje aj plačom a krikom, je pohyblivá, rada tancuje, má primeranú slovnú zásobu svojmu veku, ovláda aj niekoľko slov po anglicky, v oblasti rečového vývinu napreduje, má hygienické aj samoobslužné návyky primerané veku.

Profesionálny náhradný rodič maloletú zapája do veku primeraných domácich prác a prác v záhrade, maloletá rada pomáha.

13.7 Rodičia sa naposledy dňa 05.05.2020 telefonicky v detskom domove informovali o možnosti osobného stretnutia, avšak vzhľadom na vírus ochorenia COVID-19 v spoločnosti bol v domove dočasný zákaz návštev; 09.04.2020 u profesionálneho náhradného rodiča prostredníctvom sociálnej siete žiadali o zaslanie fotografií maloletej a bola im navrhnutá možnosť hovoru, ktorú však nevyužili a profesionálneho rodiča už nekontaktovali. Posledné osobné stretnutie maloletej s biologickou rodinou bolo 03.03.2020 v kancelárii domova detí.

13.8 S maloletou bolo vykonaných niekoľko pohovorov, zameraných na jej názor na náhradnú rodinnú starostlivosť; vzhľadom na svoj vek celkom nerozumie rozdielu medzi profesionálnou náhradnou rodinou a pestúnskou rodinou. O náhradnú rodinnú starostlivosť nemá záujem, opakuje, že sa s nikým nechce stretávať a opakovane verbalizuje želanie zostať v súčasnej profesionálnej rodine, nechce, aby sa o ňu staral niekto iný; posledný rozhovor bol realizovaný 09.12.2020, kedy sa maloletá vyjadrila, že nechce, aby sa o ňu staral niekto iný ako náhradný rodič, ku členom náhradnej rodiny si vytvorila silnú citovú väzbu.

14. Z uvedeného vyplýva, že v prejednávanej veci okresný súd konal o návrhu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí o vyslovenie osvojiteľnosti maloletej M. S.. Toto konanie je v podstate konaním o určenie, či je potrebný súhlas rodičov dieťaťa na jeho osvojenie, resp. inak povedané, výsledkom konania o osvojiteľnosti je rozhodnutie, či súhlas rodičov na osvojenie v zmysle hmotno-právnych predpisov je potrebný. Ak má súd preukázané skutočnosti (správy ústavu, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, výsluch rodičov, svedkov, osôb, v ktorých starostlivosti sa dieťa nachádzalo), odôvodňujúci záver, že niet dôvodu na takúto ochranu práv rodiča, takýto rodič nebude účastníkom konania o zverenie do predosvojiteľskej starostlivosti aj v konaní o osvojenie a súhlas bude dávať opatrovník.

14.1 V predchádzajúcej procesnoprávnej úprave v §113 ods.3 zákona č.99/1963Zb. Občianskeho súdneho poriadku bola zavedená povinnosť súdu spolu s konaním o vyslovení osvojiteľnosti maloletého dieťaťa konať aj o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo pozastavení ich výkonu. Táto úprava bola motivovaná snahou zákonodarcu predísť problémom, ktoré vznikajú v prípadoch, keď napriek rozhodnutiu o osvojiteľnosti sú zákonnými zástupcami maloletého naďalej jeho rodičia, a to aj v prípade ich nezájmu o dieťa.

14.2 Súčasná právna úprava však explicitne konanie o osvojiteľnosti nespája s konaním o priznanie obmedzenia alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, či pozastavení ich výkonu; de facto však k takémuto obmedzeniu rodičovských práv rozhodnutím o osvojiteľnosti maloletého dochádza, keďže právoplatnosťou rozhodnutia o osvojiteľnosti už nebude potrebné vyžadovať ich súhlas s prípadnou predosvojiteľskou starostlivosťou maloletého dieťaťa, ale súhlas udeľuje opatrovník.

14.3 V konaní o osvojiteľnosť v zmysle procesnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku ide o osobitné konanie, ktoré je odôvodnené potrebou urýchlenia konania o osvojenie, resp. predosvojiteľskú starostlivosť, pričom návrh podáva výlučne orgán sociálnoprávnej ochrany, pretože sa vychádza z toho, že má v rámci svojich kompetencií prehľad o deťoch, kde je z akýchkoľvek dôvodov problematický výkon rodičovských práv a povinností, a preto má možnosť ihneď iniciovať na súde konanie, ktoré vyrieši otázku súhlasu rodičov pre prípad neskoršieho konania o osvojenie (viď §23 zákona č. 305/2005 Z.z.).

15. V prejednávanej veci navrhovateľ podal návrh už opakovane, keďže prvý návrh zobral vzhľadom na zmenu v správaní sa príbuzných maloletej M. späť. Ďalším monitorovaním správania sa rodiny, rodičov i príbuzných maloletého dieťaťa počas takmer X rokov od jej narodenia však viedlo úrad ku podaniu opätovného návrhu na vyslovenie osvojiteľnosti maloletej, čím si tento orgán sociálnoprávnej ochrany detí plní zákonnú povinnosť. Okresný súd v prejednávanej veci dospel zhodne s návrhom navrhovateľa k záveru, že rodičia skutočne neprejavili skutočný záujem o maloletú M., pričom nezistil ani žiadnu vážnu prekážku, ktorá im v tom bránila. V rozpore s týmto záverom však okresný súd dospel k tomu, že postoj maloletej M. ku náhradnej osobnej starostlivosti je negatívny, pretože nemá záujem opustiť náhradného rodiča v ústavnej starostlivosti. Tento postoj maloletej zisťovaný v konaní prostredníctvom navrhovateľa i detského domova postavil za prvoradý a len na základe tohto stanoviska maloletej zastavil konanie (návrh sa nezamieta s odkazom na §140 C.m.p. aktuálnej právnej úpravy).

16. Aj krajský súd má v zhode s názorom prokurátora v odvolaní i v predchádzajúcich vyjadreniach v priebehu celého konania za to, že názor maloletého dieťaťa bude potrebné podrobne zisťovať v ďalšom konaní o predosvojiteľskú starostlivosť (pokiaľ k nemu dôjde), resp. v konaní o osvojenie. Okresný súd správne vyhodnocoval záujem maloletého dieťaťa zo všeobecného pohľadu, avšak aktuálne v

prejednávanej veci tento hmotnoprávny aspekt vzhľadom na procesnú úpravu nemožno akcentovať do takej miery, ako to urobil okresný súd vo svojom rozhodnutí.

17. Odvolací súd neopomenul ani právnu úpravu v ustanovení §142 C.m.p., podľa ktorej rozsudok o osvojiteľnosti je možné pri zmene pomerov zrušiť; je však potrebné ustrážiť lehotu na podanie takéhoto návrhu, ktorý je možné podať len do času, kým nie je dieťa odovzdané na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

18. Zhrnúc vyššie uvedené má krajský súd za to, že z vykonaného dokazovania vyplývajú skutočnosti, vedúce k vyhovneniu návrhu navrhovateľa o vyslovení osvojiteľnosti maloletej M., pretože podmienky na takéto rozhodnutie sú splnené. Preto krajský súd uznesenie okresného súdu v zmysle §388 C.s.p. zmenil, nevidiac dôvody na jeho potvrdenie v zmysle §387 C.s.p. ani zrušenie v zmysle §389 C.s.p., a vyslovil, že maloletá je osvojiteľná.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).